

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН
ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА
ИЗБЕГЛИХ И ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА
У ГРАДУ ВРАЊУ
2009. – 2013.**

ГРАД ВРАЊЕ, ЈУН 2009.

САДРЖАЈ

Р.бр.	Опис	Страна
1.	Увод	3
2.	Уводна реч Градоначелника града Врања	3
3.	Одлука Скупштине града о усвајању ЛПА	6
4.	Захвалност учесницима/цама у процесу израде ЛПА	8
5.	Сажетак (резиме) ЛПА	9
6.	Поглавље 1: Општи подаци о граду	13
7.	Поглавље 2: Подаци о избеглим и интерно расељеним лицима у граду	24
8.	Поглавље 3: Анализа ситуације и спорна питања избеглих и интерно расељених лица	26
9.	Поглавље 4: Приоритетне циљне групе	35
10.	Поглавље 5: Општи и специфични циљеви	36
11.	Поглавље 6: Активности-задаци за реализацију ЛПА	37
12.	Поглавље 7: Ресурси/буџет	57
13.	Поглавље 8: Аранжмани за примену (имплементација)	57
14.	Праћење и оцена успешности (мониторинг и евалуација)	59

УВОД

УВОДНА РЕЧ ГРАДОНАЧЕЛНИКА ГРАДА ВРАЊА, МИРОЉУБА СТОЈЧИЋА

Град Врање има 90.000 становника и у њему тренутно борави и 3.800 привремено расељених и 170 избеглих лица. Од овог броја у колективном смештају се налази 205 интерно расељених и 5 избеглих лица. Међу привремено расељеним лицима је велики број социјално рањивих група (стара лица, самохране мајке, особе са инвалидитетом, вишечлане и вишегенерацијске породице, породице са убијеним или киднапованим чланом, породице са децом ометеном у развоју) којима је потребна помоћ у обезбеђивању адекватног смештаја и запослења.

Град Врање већ годинама улаже напоре да што је могуће више помогне решење проблема избеглих и привремено расељених лица. Град Врање, овом приликом приступа изради Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица како би се сагледали сви утицаји, ангажовале све заинтересоване стране и испланирали начини подршке овој групи наших суграђана.

Изражавамо своју спремност да реализујемо планове и пројекте којима се бави Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у току планираног временског периода, како би се смањило њихово свеукупно друштвено сиромаштво и повећао ниво социјалне интеграције у живот локалне заједнице.

Мирољуб Стојчић
Градоначелник Града Врања

ШТА ЈЕ ЛОКАЛНИ ПЛАН АКЦИЈЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА ИЗБЕГЛИХ И ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА

У овом документу под процесом локалног акционог планирања унапређења положаја избеглих (1) и интерно расељених лица (2) (ИРЛ) подразумевамо процес доношења одлука о томе које промене значајне за живот избеглих и интерно расељених лица намеравамо да остваримо у свом локалном окружењу у току предвиђеног временског периода. Тај процес се заснива на идентификовању најбољег начина ангажовања капацитета свих социјалних актера у заједници у планирању и примени плана. Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица посматрамо као резултат процеса планирања или планску одлуку којом су дефинисани основни начин остваривања циљева развоја ове области живота локалне заједнице.

У оквиру овог документа, под избеглим и интерно расељеним лицима подразумевају се сва лица која су била изложена присилном напуштању својих домова и расељавању, због рата на простору бивших југословенских република и бомбардовања Косова и Метохије, укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус грађана Републике Србије, али и даље имају нерешене егзистенцијалне проблеме настале у току избегличког статуса.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица (ИРЛ) у Граду Врању, настао је као резултат учешћа у пројекту „Подршка институцијама Владе Републике Србије које су надлежне за избегла и интерно расељена лица“. Општи циљ пројекта је проналажење решења на нивоу државе која ће пружити подршку Влади Републике Србије да на ефикасан и одржив начин одговори на потребе избеглих и интерно расељених лица. Пројекат финансира Европска унија, а спроводи Међународна организација за миграције (International Organization for Migration – ИОМ). Корисници пројекта су институције Владе Републике Србије које су надлежне за избегла и интерно расељена лица : Комесаријат за избеглице Републике Србије (КИРС), Министарство за Косово и Метохију (МинКиМ) и Министарство рада и социјалне политике (МРСП), као и друга надлежна министарства, градска/општинска повереништва за избегла и интерно расељена лица и одабрани градови/општине.

Стратешки оквир пројекта одређен је у складу са политиком и правцима деловања дефинисаним Националном стратегијом за решавање питања избеглих и интерно расељених лица и другим националним стратешким документима од значаја за ову област.(3) У циљу координираног рада, коришћења научених лекција и примера добре праксе, овај пројекат узима у обзир постојеће пројекте изградње капацитета на локалном нивоу, а нарочито оне који су у домену социјалне, економске и стамбене политике. Креирање и спровођење локалних акционих планова за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица овде се третира као део ширег механизма смањења сиромаштва и социјалне искључености осетљивих друштвених група.

Локални план акције за унапређење положаја избеглица и ИРЛ доноси се на период од 5 година, са детаљном разрадом активности за 2009. и 2010.годину.

Процес израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица на подручју града Врања, заснивао се на интерактивном приступу чије су основне методолошке карактеристике да је:

- ❖ Локални – спроведен је у локалној заједници и уважава локалне специфичности;
- ❖ Партиципативан – укључио је различите битне актере процеса друштвено организоване подршке избеглим и интерно расељеним лицима у локалној заједници;
- ❖ Утемљен на реалним околностима, расположивим ресурсима и потребама унапређења положаја избеглих и интерно расељених лица;
- ❖ Прилагођен ситуацији у локалној заједници, актерима и позитивној промени којој се тежи;
- ❖ Користи савремене методе планирања и анализе свих важних елемената потребних за доношења одлука;
- ❖ Подстиче одговоран однос различитих друштвених актера у локалној заједници;

За потребе процеса, прикупљање и анализу основних података о положају и потребама избеглих и интерно расељених лица на подручју Града Врања, коришћени су следећи извори: резултати анкете/интервјуа са потенцијалним корисницима и састанака са локалним актерима, статистички подаци, различити извештаји и документи, подаци Комесаријата за избеглице Републике Србије, Градског повереништва за избеглице, Црвеног крста, локалних невладиних организација итд. Процес израде Плана спроведен је у периоду децембар 2008 – јун 2009. године.

-
- (1) Према конвенцији УН о статусу избеглице (1951), **избеглица** је особа која из основаног страха да ће бити прогоњена због своје расе, националне припадности, припадности одређеној друштвеној групи или због политичког уверења, напустила је своју државу и не може или због поменутог страха не жели да се у њу врати. Појам избеглице је Протоколом из 1967. проширен и на особе које су биле изложене ратним страдањима или другим облицима насиља и зато одлучиле или биле принуђене да напусте своју државу.
(<http://en.wikipedia.org/wik/Refugee>)
  - (2) **Интерно расељене особе** су оне које су биле присиљене да напусте своје домове, али су остале у границама своје државе. Разлози због којих били присиљени да напусте своје домове могу бити различити: рат, насиље, угрожавање људских права, политички прогон или природне катастрофе (земљотрес, поплаве и сл.). Зато што се налазе у границама своје земље, могућности њихове међународне заштите су ограничене. Иако их, за разлику од избеглица, не штити Специјална конвенција УН, и даље их штите национални закони, међународно хуманитарно право и међународни правни акти у области људских права.
(<http://www.articleword.org/index.php/Displaced> person)
  - (3) Детаље о осталим националним документима погледати у Поглављу 3 – Анализа ситуације и спорна питања избеглих и интерно расељених лица.

**ОДЛУКА СКУПШТИНЕ ГРАДА ВРАЊА
О УСВАЈАЊУ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА
ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА ИЗБЕГЛИХ И ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА**

Република Србија
ГРАД ВРАЊЕ
СКУПШТИНА ГРАДА ВРАЊА
Број: 06-86/2009-12
30.06.2009.године
В р а њ е

На основу члана 33.Статута града Врања („Службени гласник Пчињског округа“, број 17/08) и члана 108. Пословника Скупштине града Врања („Службени гласник Пчињског округа“, број 22/08), Скупштина града Врања на седници одржаној 30.06.2009.године, разматрала је Предлог локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и привремено расељених лица у граду Врању, за период 2009-2013.године и донела

З а к љ у ч а к

Доноси се Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и привремено расељених лица у граду Врању, за период 2009-2013.године, са следећим изменама у односу на Предлог локалног акционог плана:

1. У одељку: „Здравствена и социјална заштита (на страни 15), став 3.мења се гласи:
„Социјална заштита реализује се у Центру за социјални рад кроз примену мера социјалне и породично-правне заштите и Центру за развој локалних услуга социјалне заштите“.
2. У одељку: „Кључни партнери локаној самоуправи“ су (на страни 27), став 3. мења се и гласи:
„Центар за социјални рад у спровођењу мера социјалне заштите одлучује о остваривању права на материјално обезбеђење породице, права на туђу негу и помоћ, права на оспособљавање за рад, о мерама старатељске заштите, хранитељству и усвојењу, смештају у установу социјалне заштите. Корисници услуга социјалне заштите су деца без родитељског старања, деца у сукобу са законом, деца са инвалидитетом, деца из породица са поремећеним породичним односима, одрасла и стара лица у стању

социјалне потребе, жртве породичног насиља. У примени градске Одлуке о социјалној заштити и социјалној сигурности грађана, Центар за социјални рад одлучује о остваривању права на једнократну новчану помоћ и права на коришћење локалних услуга социјалне заштите (радно ангажовање, помоћ у кући, дневни боравак за децу са сметњама у развоју, социјално становање уз подршку, смештај у Прихватну станицу)“.

Закључак доставити: Штабу за прихват избеглица и привремено расељених лица, Савету за управљање миграцијама и трајна решења за избегла и привремено расељена лица, Секретаријату за здравствену, социјалну, дечју и борачко-инвалидску заштиту, избеглице и привремено расељена лица и архиви Скупштине града Врања.

ТАЧНОСТ ПРЕПИСА ОВЕРАВА:

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Др Слободан Стаменковић с.р.

СЕКРЕТАР СКУПШТИНЕ
Љиљана Стојановић

ЗАХВАЛНОСТ УЧЕСНИЦИМА У ПРОЦЕСУ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНИРАЊА

У циљу израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица на подручју града Врања, Градско веће је на седници одржаној 08.12.2008.године образовало Савет за управљање миграцијама и трајна решења који чине: представници локалне самоуправе као носиоца процеса и формалног доносиоца овог документа, укључујући и Повереништво за избеглице, институција система које се на локалном нивоу баве питањима избеглих и интерно расељених лица и Комесаријата за избеглице Републике Србије као ментора.

Улога Савета за управљање миграцијама и трајна решења је да:

- ❖ Унапреди сопствене капацитете за планирање кроз одговарајуће обуке организоване од стране ИОМ-а;
- ❖ Обезбеди потребне податке непосредно од циљних група и социјалних актера у систему подршке избеглим и интерно расељеним лицима;
- ❖ Размењује информације и учествује на састанцима од значаја за процес планирања;
- ❖ Примењује усвојене методе планирања током процеса планирања;
- ❖ Дефинише циљеве, правце развоја и сарађује са различитим релевантним локалним и републичким актерима;
- ❖ Планира праћење и оцењивање успешности примене локалног акционог плана;
- ❖ Ради на писању завршног документа;
- ❖ Иницира јавну расправу о нацрту документа и допринесе да финална верзија буде предложена Градском већу и Скупштини града Врања на усвајање.

Чланови Савета за управљање миграцијама и трајна решења су:

1. **Др Игор Андонов**, заменик градоначелника града Врања, председник ;
2. **Војислав Ђорђевић**, начелник Секретаријата за социјалну, здравствену, дечју и борачко-инвалидску заштиту и избеглице и привремено расељена лица, заменик председника;
3. **Зорица Перић**, повереник за избегла и привремено расељена лица, секретар ;
4. **Бранимир Стојанчић**, члан Градског већа, задужен за област – социјална политика и питања верских заједница, члан;
5. **Бобан Станковић**, помоћник градоначелника за област локалног економског развоја, члан;
6. **Славица Нешић**, социолог, запослена у Центру за социјални рад у Врању, члан;
7. **др Срђан Томић**, директор Дома здравља у Врању, члан
8. **Мирослав Николић**, Градска управа, послови за месне заједнице и месне канцеларије, члан
9. **Бранка Павловић**, ментор, представник ИОМ-а

Остали актери укључени у сам процес локалног акционог планирања су били представници различитих институција, организација и група, укључујући и групе потенцијалних корисника који су повремено учествовали у консултативном процесу. У различитим фазама рада, стручну подршку локалног акционог планирања и израде финалног документа пружила је консултаткиња ангажована од стране ИОМ-а. Посебну захвалност изражавамо Комесаријату за избеглице Републике Србије и ИОМ пројектном тиму.

САЖЕТАК – РЕЗИМЕ

Локални план акције за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица на подручју града Врања (2009-2013) је плански документ усмерен на проналажење ефикасних и одрживих решења за питања избеглих и интерно расељених лица у локалној заједници. У периоду децембар 2008. – април 2009.године План је израдио Савет за управљање миграцијама и трајна решења формиран Одлуком Градског већа града Врања.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица на подручју града Врања утврђен је на седницама Општинског штаба за прихват избеглица и привремено расељених лица (06.04.2009.), Савета за управљање миграцијама и трајна решења (10.04.2009.) и Градског већа града Врања (12.06.2009.), а усвојен је на седници Скупштине града Врања, дана 30.06.2009.године.

У оквиру овог документа, под избеглим и интерно расељеним лицима подразумевају се сва лица која су била изложена присилном напуштању својих домова и расељавању, због рата на просторима бивших југословенских република и бомбардовања Косова и Метохије, укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус грађана Републике Србије, али и даље имају нерешене егзистенцијалне проблеме настале у току избегличког статуса.

Према актуелним подацима Комесаријата за избеглице Републике Србије (КИРС-а) и Градског поверништва укупан број избеглих лица у Граду Врању је 170, а број интерно расељених лица (ИРЛ) је 3.800, што заједно чини 4,54% укупног становништва Града.

Општи циљ Локалног акционог плана је: Унапређен целовити друштвени и економски положај избеглица и привремено расељених лица у Граду Врању кроз разне програме социо-економске интеграције.

Приоритетне циљне групе овог Плана су: вишечлане и вишегенерацијске породице из колективних центара и приватног смештаја; радно способни, незапослени, избегла и привремено расељена лица, нарочито из породица које имају киднапованог, убијеног или несталог члана, хронично болесни и породице са децом ометеном у развоју.

Специфични циљеви Локалног акционог плана су:

- **СЦ1:** У периоду од 2009. до краја 2010.године реализовати изградњу стамбене јединице са 20 станова у директној сарадњи локалне самоуправе Републичким Комесаријатом за избеглице и донатором – УНХЦР-ом;
- **СЦ2 :а)** У периоду од 2009. до 2011.године ради затварања Колективног центра „Расадници“ у Врањској Бањи адаптирати исти и привести намени за социјално збрињавање.
  - б) У истом периоду помоћи избеглим и привремено расељеним лицима која су од својих средстава купила стамбене објекте да исте адаптирају и створе солидне услове за становање.
- **СЦ3:** У периоду од 2009. до краја 2013. године реализовати 4 циклуса преквалификације и доквалификације за најмање 100 особа у циклусу од којих најмање 80 особа старосне доби од 25 до 40 година у циклусу у директној сарадњи са Филијалом Националне службе за запошљавање у Врању и Народним универзитетом у Врању.
- **СЦ4:** У периоду 2009. до 2013.године извршити откуп најмање 5 сеоских домаћинстава за породице српске националности.
- **СЦ5:** У периоду 2009.-2013.године извршити откуп 8 приградских домаћинстава за породице ромске националности користећи програме из „Декаде Рома“.

У Граду Врању, тренутно живи, према подацима повереника за избеглице, 170 лица са избегличким статусом као и 3800 ИРЛ лица. Овај план акције директно се односи на њих, на побољшање њиховог социјалног и материјалног статуса.

Укупна материјална средства потребна за реализацију активности предвиђених Локалним планом износе 1.325.000 €. Средства за реализацију овог Локалног плана обезбеђиваће се из различитих извора: делом из буџета локалне самоуправе, делом из донаторских буџета, односно помоћу пројеката који ће се развити на основу овог Локалног плана, као и других доступних извора. У 2009.години ће почети обухватна и интензивна примена Локалног плана, тако да су из локалног буџета потребна средства у износу од 15.000 €, као и обезбеђивање осталих средстава из других извора. У 2010.години потребна су средства из локалног буџета у износу од 15.000 €, као и обезбеђивање средстава из других извора. Детаљан годишњи буџет за сваку следећу годину примене Локалног плана биће урађен на основу разрађених годишњих планова за те године.

Реализација пројетних активности, као и оцена успешности примене Локалног плана и доношења евентуалних корективних мера дефинисани су планом праћења (мониторинг) и оцењивања (евалуација). У току периода имплементације, припремаће се годишњи извештаји, а локална јавност ће се редовно обавештавати о свим спроведеним активностима.

ABSTRACT – SUMMARY

Local action plan for the improvement of the position of refugees and internally displaced people at city of Vranje territory (2009 - 2013) is the planning document directed to the finding of the efficient and sustainable solutions of the issues related to the refugees and internally displaced people in the local community. In the period of December 2008 to April 2009, the Plan was made by the Council for the migrations management and permanent solutions, formed according to the Decision of the City of Vranje City Council.

Local action plan for the improvement of the position of refugees and internally displaced people at city of Vranje territory was determined at the meetings of the Municipal headquarters for the refugees and internally displaced people admission (6th April 2009), Council for the migrations management and permanent solutions (10th April 2009) and the City of Vranje City Council (12th June 2009) and it was adopted at the City Assembly meeting on 30th June 2009.

In this document, the category refugees and internally displaced people, includes all the people forced to abandon their homes and be displaced, because of the war at the territories of the former Yugoslav Republics and Kosovo and Metohija bombing, also the persons who have meanwhile obtained the Republic of Serbia citizenship, but still have not solved existential problems.

According to the actual data of the Republic of Serbia Commissariat for Refugees (RSCR) and the City trustee department the total number of the refugees in Vranje is 170, internally displaced people (IDP) 3.800, and all together represent 4,5% of the population of Vranje.

The general objective of the Local action plan is: Improved complete social and economic status of the refugees and internally displaced people in the city of Vranje through the various programs of social - economic integrations.

Priority target groups of the Plan are: multi - member and multi-generation families from the collective centers and private accommodations, working capable, unemployed, refugees and internally displaced people, especially from the families having kidnapped, killed or missing member, chronically ill and the families with development disturbed children.

The specific objectives of the Local action plan are:

- **SO1:** In the period of 2009 till the end of 2010 construct the habitation unit with 20 apartments through the direct cooperation of the local government with the Republic Commissariat for Refugees and the donor - UNHCR
- **SO2 a):** In the period of 2009 till 2011, in order to close the collective center "Rasadnici" in Vranjska Banja, adapt the same object and provide the purpose for the social care.
  - b)** In the same period provide help to the refugees and internally displaced people who bought from their own resources habitation objects in order to adapt them and create solid living conditions
- **SO3:** In the period of 2009 till the end of 2013 implement at least 4 cycles of retraining and additional training for at least 100 persons, with at least 80 persons of them, age 25 to 40 years per cycle, in direct cooperation with the National Employment Service - department in Vranje and the People's University in Vranje

- **SO4:** In the period of 2009 till 2013 buy up at least 5 rural households for the internally displaced people's families
- **SO5:** In the period of 2009 till 2013 buy up 8 suburb households for Roma families through the "Roma Decade" programs.

In city of Vranje, currently are living, according to the refugee's trustee, 170 people with refugee's status as well as 3.800 IDP. This plan is directly related to them, to the improvement of their social and material status.

Total funds, necessary for the implementation of the activities determined by the Local Plan, are up to 1.325.000 EUR. The funds for the Local Plan implementation will be provided from the various sources: one part from the local government budget, part from the donors' budget, i.e. from the projects developed on this Local Plan, as well as from other available sources. In 2009 the overall and intensive implementation of the Plan is going to start, therefore the necessary funds from the local budget are 15.000 EUR, as well as to provide funds from other sources. In 2010 the necessary funds from the local budget are 15.000 EUR as well as to provide funds from other sources. Detailed annual budget for every next year of the Local Plan implementation will be done according to the elaborated annual plans.

Project activities implementation, as well as the evaluation of the success of the Local Plan implementation and the corrective measures making, are defined by the monitoring and evaluation plan. In the period of implementation, annual reports will be made and the local public will be regularly informed of the activities conducted.

ПОГЛАВЉЕ 1.

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ГРАДУ ВРАЊУ (ID ГРАДА *)

Први писани траг о Врању датира из 1093.године.

Врање је економски, административни, здравствени, образовни и културни центар Пчињског округа. Град Врање простире се на површини од 860 квадратних километара, и по територији спада у ред већих у Србији. Има 105 насељених места, 33 месне заједнице и 21 месну канцеларију.

Просечна надморска висина износи 480 метара, а клима је умерено-континентална.

Град се налази у средишту комуникационих праваца (коридор Е-10), који представљају саобраћајне артерије изузетног међународног значаја. На три километра од града пролазе аутопут и железничка пруга Будимпешта – Београд – Скопље – Атина који повезују Србију са суседном Македонијом, а тако и средњу Европу са Балканом.

Удаљеност Врања од главних привредних центара у земљи и непосредном окружењу је:

- Београд – 347 км
- Приштина – 115 км
- Ниш – 120 км
- Скопље – 91 км
- Солун – 354 км

Гранични прелази са Македонијом налазе се на 35 км (Проход Пчињски) и 48 км (Чукарка), а са Бугарском 74 км (Стрезимировце) и 115 км (Рибарце).

❖ Становништво (**)

Табела 1.

Година	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2002.
Бр.становника Врање	62.659	65.367	72.209	82.527	85.591	87.155
Бр.становника Пчињскиокруг	220.910	222.520	230.375	238.753	241.999	227.690

На основу наведеног прегледа види се да од 1991.године број становника у Пчињском округу опада. У граду Врању од 1991. до 2002.године, забележен је пораст становника за 1.732, односно 2,03%, што значи да је годишњи прираштај 0,02 промила. Овај раст није услед повећања наталитета, већ је последица миграције становништва са Косова и Метохије, као и из села у град.

Од укупног броја становника, 63,86% живи у граду, 7,02% у Врањској Бањи, а 29,15% у сеоским срединама.

Полна структура је следећа: 49,7% је жена, а 50,3% су мушкарци.

Старосна структура становништва приказана је у табели 2:

Табела 2:

Старосне групе у Врању	У процентима (%)
0 – 19	25,64
20 – 39	28,42
40- 59	27,13
60 – 79	16,74
80 -	1,30
Нерегистровани	0,77

Старосна структура града Врања доживела је снажне промене, нарочито у последњој деценији, и то у прилог пораста особа старијих од 60 година, које чине 18,4% од укупног становништва.

По опште прихваћеном критеријуму Популационе комисије ОУН старим становништвом се сматра ако је проценат већи од 7%. Град Врање је захваћен овим процесом, због значајног удела старије популације (18,4%) у укупном броју становника. Треба рећи да је на нивоу Србије проценат становништва старог преко 60 година чак 22,5%.

Код етничке структуре становништа, битно је истаћи да у Врању тренутно живи 93,03%, Срба 5,3% ромске популације, док Бугари, Македонци, Албанци, Црногорци, Мађари, Бошњаци и Власи чине остатак становништва.

❖ Природни ресурси

На подручју града налазе се следеће реке: Јужна Морава, Бањштица, Корбевачка река, Вртогошка река, Ветерница, Коћурица, а у самом граду су Врањска и Собинска река. Од планина и планинских врхова издвајају се Бесна Кобила (Бесна Кобила 1.922м и

Патарица 1.806м), Зладовска планина (Коћурица 1.568м), Кукавица (Влајна 1.442м), Грот 1.325, Облик 1.310м, Китка 1.295м, Пљачковица 1.231м, Крстиловица 1.154м и Пржар 731м. Такође, ту је и Александровачко језеро (вештачко), удаљено осам километара од центра града. По природним ресурсима се истиче и Пољанички крај, предео у захвату планине Мотина (Барелић са околним селима), као и Првонечки крај са акумулацијом језером и браном „Првонек“.

Врањска котлина богата је и шумама, како листопадним, тако и четинарима, као и разноврсним лековитим биљем. У самом граду постоји већи број зелених оаза – градски парк, Спортски центар, простори око Учитељског факултета, Дома ученика средњих школа и Центра за развој услуга социјалне заштите, Прве Месне заједнице итд. Када говоримо о шумама и другом природном богатству морамо напоменути да град Врање нема значајне ингеренције, односно да њима управља Влада Републике Србије посредством ресорних министарстава и релевантних институција.

Бесна Кобила пружа изузетне погодности за развој зимског, рекреативног и планинског туризма које ни изблиза нису искоришћене. У том циљу основано је и јавно предузеће „Скијалиште Бесна Кобила“ ради активирања овог комплекса и стварања услова за бржи развој читаве заједнице.

Врањска Бања, као посебна целина, са заступљеним разноврсним природним ресурсима и то: земљишним, пољопривредним, шумским, водопривредним, минералним, као и туристичким, представља изузетно значајан потенцијал. Боља искоришћеност неких од ових ресурса је приоритет Врања. Овде се, најпре мисли на комплекс „Првонек“ и на ефикаснију експлоатацију термалних вода у Врањској Бањи.

Са садашњим налазиштима рудног богатства, ова грана привреде има велику перспективу, с тим што развој треба усмерити, пре свега на руде неметала, олова и цинка, које су изузетно тражене на иностраним тржиштима.

❖ **Запосленост/незапосленост (***)**

Према статистичким подацима Националне службе за запошљавање из августа месеца 2008.године број незапослених на подручју града износио је 7.393, у јулу исте године било их је 7.599, а у јуну 7.772 што износи 8,47% у односу на број становника. Структура незапослених према степену стручне спреме дата је у табели 3:

Табела 3.

Степен стручне спреме	%
I степен стручне спреме	28,19%
II степен стручне спреме	8,70%
III степен стручне спреме	24,39%
IV степен стручне спреме	27,20%
V степен стручне спреме	0,43%
VI степен стручне спреме	6,68%
VII степен стручне спреме	4,41%

Примера ради број незапослених лица код Националне службе за запошљавање у 2003.години био је 11.820, 2004.- 11.871, 2005.- 12.914, 2006.- 11.382 и 2007.- 8.316.

Индикативан податак може бити и број лица са одређеним временом чекања на посао (податак на дан 31.08.2008.године) приказан у табели 4:

Табела 4.

Време чекања на посао	Број лица
Прво запослење	3.409
До 1 године	1.643
Од 1 до 2 године	1.554
Од 2 до 3 године	703
Од 3 до 5 година	1.398
Од 5 до 8 година	1.138
Од 8 до 10 година	221
Преко 10 година	736

Укупан број незапослених лица на територији Града Врања, до 25 година старости у септембру 2008.године износио је 4.741, од тога 1.936 мушкараца и 2.805 жена (Извор података НЗС – Филијала Врање, септембар 2008.).

Табела 5:

Структура незапослених до 25 година старости

Степен стручне спреме	Укупно	Мушкарци	Жене
I степен стручне спреме	1.395	602	793
II степен стручне спреме	1.096	483	613
III степен стручне спреме	1.094	482	612
IV степен стручне спреме	718	244	474
V степен стручне спреме	195	54	141

VI степен стручне спреме	195	54	141
VII/1 степен стручне спреме	46	17	29
VII/2 степен стручне спреме	1	0	1
Магистар	1	0	1

У табели 6 дат је преглед радно способног становништва са и без личних примања :

Табела 6:

Укупно становништво	Радно способно становништво	Број становника са личним дохотком	Број становника без прихода	Број становника који живе у иностранству мање о једне године
Врање	41.095 (47,08%)	14.568	31.535	90

Из статистике се види да је највише незапослених до четвртог степена стручне спреме. Као и у целој Србији, званични подаци о незапослености кориговани су у односу на стварно стање. Ово из разлога што одређен број људи у зони сиве економије, те иако привређују нису регистровани. С друге стране постоји и одређен број људи који се воде као запослени у предузећима пред или у стечају и неуспешно приватизованим предузећима, где остварују минималне приходе. Стога је потребно, стимулативним мерама легализовати сектор сиве економије, за шта су неопходни повољни кредити из развојних фондова.

Велики удео незапослених, без икакве квалификације, чине Роми (процењује се да је незапосленост међу Ромима преко 90%).

Мора се обратити пажња и на недостатак преквалификационих – доквалификационих програма, образовање кадрова потребних садашњем и будућем тржишту рада, и на крају програмима усмереним на запошљавање младих.

Незапосленост је један од кључних проблема у Врању и његово решавање умногоме ће одредити даљи развој града и региона, а што ће зависити и од политичко-економских кретања у Србији

❖ Привреда

У Врању је регистровано 4.729 приватних радњи и 1.343 мала и средња предузећа. Структура привреде има негативну коњукуру, односно заступљене су радно интензивне гране – велики системи – који запошљавају или су запошљавали велики број радника и који се тешко прилагођавају савременом начину пословања.

То су нискоакумулативне гране, које су високо узвозно зависне, имају предимензиониране капацитете намењене извозу, чија је просечна старост 10 и више година, и које не могу да поднесу велики притисак светске конкуренције. Тешка ситуација настала је губитком великог броја радних места („Јумко“, „Коштана“...) и недовољним отварањем нових послова у малим и средњим предузећима. Да би се овај тренд променио, потребно је привући више страних инвестиција, а пример British American Tobacco – Дуванске индустрије Врање треба да покаже потенцијалним инвеститорима да је улагање у Врање добар пословни потез.

Најзначајнији индустријски и привредни субјекти у граду Врању су: Компанија „Симпо“ – дрвно-прерађивачка индустрија; „Алфа-плам“-производња грејних тела, „Заваривач“- метална индустрија, „Јединство“ АД – превоз робе и путника, „Предузеће за путеве“ – путна привреда, Компанија „Јумко“- текстилна индустрија, „ХИВ- Canda Farben“- хемијска индустрија, „Sanch“ – производња обуће, Угоститељско предузеће „Врање“ – угоститељство, Фабрика хлеба и млека – производња хлеба, пецива, млека и млечних производа, „Грот“ – рудник олова и цинка, „Водоградња“- водопривреда, „Плави камен“ – приватно предузеће, производња сточне хране, „Нутрико“ – приватно предузеће, производња сточне хране, „Живинопродукт“ – производња живинског меса и конзумних јаја, „СИК“- приватно предузеће, производња кламерица, „Микромодел“- приватно предузеће, конфекција, „Алумина“- производња алуминијумске столарије, „Минекс“- производња обуће, „Два другара“- прерада меса, „Ханибал“- производња намештаја, „Леон кондитор“- трговина на мало, „Расадници“ – производња цвећа и поврћа, уређење цветних вртова и дворишта, Регионална агенција за економски развој и предузетништво Пчињског округа „VEEDA“ и други.

Стварање средине атрактивне за привредна улагања представља фундаментални интерес за Врање. Ово ће се постићи изградњом одговарајуће инфраструктуре (посебно у индустријским зонама) и зони унапређеног пословања у градском језгру – VID зона отворена је у строгом центру града, одговарајућим финансијским мерама града, усвајањем и применом позитивних решења из Европе и Србије, промоцијом врањске привреде итд.

Посебну пажњу треба посветити изградњи аутопута коридора 10, изградњи дуплог колосека железничке пруге и изградњи гасовода како би трошкове производње свели на најмању могућу меру у постојећим условима.

Проширењем постојећих индустријских зона као и отварањем нових, са одговарајућим подстицајним средствима за развој девастираних подручја (Влада Србије усвојила је 2007. године програм за развој девастираних подручја градова Крагујевца, Врања и Бора), стимулативном пореском политиком, отварањем одељења Привредне коморе и Трговинског суда, створиће се услови за бржи напредак.

Само тржишно пословање малих и средњих предузећа, наслоњено на стратешке партнере, понудом нових програма може довести до економског опоравка

❖ Пољопривреда

Пољопривреда на територији је превасходно екстензивна, и најчешће традиционална, сем појединачних случајева, који су тржишно опредељени. Недовољна заступљеност прерађивачких капацитета и нестабилност на тржишту пољопривредних производа демотивише пољопривреднике у интензивирању производње. Услед транзиције велика предузећа, која се баве пољопривредом („Пољопродукт“, задруге) нису више носиоци пољопривредног развоја града Врања.

Као и у осталим гранама привреде, недеференцијација у производњи резултира неконкурентним производима, чије су цене производње високе, а степен низак. Неопредељеност становништва да се бави одређеном пољопривредном производњом, условљава стагнацију ове изузетно значајне гране привреде. За поједине области пољопривреде постоје потенцијали за развој и даље унапређење. У области пољопривреде посебну пажњу треба посветити изградњи мини акумулација за наводњавање пољопривредног земљишта.

Препознавањем компаративних предности и применом интензивних техника за развој, пољопривреда може имати много већу заступљеност у укупним приходима по становнику на територији Града.

У том циљу, Скупштина општине Врање је на седници одржаној 30.08.2007.године једногласно усвојила Стратегију развоја пољопривреде општине Врање.

❖ Инфраструктура

Главна инфраструктура у граду је следећа: укупна дужина улица у Врању је 187км, од којих је 116км са асфалтним коловозом, 35км је пошљунчано, а 36км су земљани путеви. Дужина улица у Врањској Бањи износи 66км, од којих је 30км асфалтирано, 15км пошљунчано, а 21км су земљани путеви.

Укупна дужина локалних путева износи 425км, од чега су асфалтом покривена 123км, туцаником 53км, док су 249км земљани путеви.

Кроз Врање пролази железница, са једним колосеком, дужине 20км са три железничке станице – Врањска Бања, Врање и Ристовац, као и аутопут Београд – Скопље приближне дужине.

Водоводна мрежа се може поделити на главну, укупну дужину 80км (укључујући и примарни вод до села Дубнице, изграђен у оквиру програма „MIR 2“, 2008.године) и секундарну укупне дужине 130км.

Комплетирана мрежа фекалне канализације је укупне дужине 85км, док је постојећа атмосферска канализација 2,5км.

Стање телекомуникација у месним заједницама је знатно боље и само 12% од укупног броја није покривено фиксном телефонијом.

❖ Заштита животне средине

На територији града Врања налази се прва санитарна, еколошка депонија „Метерис“, једина у Републици Србији. Стављена је у функцију 2002.године, и изграђена по стандардима Европске уније. Корисна површина депоније је 30.670 квадратних метара, а бруто 62.250 метара квадратних. Са предвиђених 220 кубних метара сакупљеног отпада дневно, предвиђен рок трајања депоније је 15 година. „Метерис“ испуњава све прописе и регулативе везане за удаљеност од насељених места. Налази се на 5.825м од центра Врања и 8.335м од Врањске Бање. Најближе насеље је удаљено око 380м, а река Јужна Морава 1,6км.

Надморска висина износи 480м, што је за 15м више од надморске висине самог Врања. Ружа ветрова је одговарајућа (север-исток) и дувају из правца града и околних насеља. Депонија поседује: систем канала за одвођење површинских вода до базена за пречишћавање, компактор и булдожер за прекривање компактовање слојевима земље, као и савремено опремљену лабораторију за испитивања.

У будућности се треба усмерити на:

- Рециклажу и редукцију отпада
- Третман за пречишћавање отпадних вода по захтевима Европске уније
- Превенцију илегалне сече шума
- Технолошко, едукативно и кадровско јачање капацитета општинских комуналних предузећа, служби и одељења одговорних за заштиту животне средине (ЈКП“Комрад“, Инспекција за заштиту животне средине, итд)

❖ Образовање, култура и информисање

Од културних објеката Врање има : Народни музеј, Музеј-кућу Боре Станковића, позориште, Народну библиотеку, Народни универзитет, две галерије, Дом културе, Омладински културни центар, простор за биоскоп, концертни простор.

У Врању постоји дванаест централних основних школа, школа за образовање одраслих и седам средњих школа (Гимназија, Економско-трговинска, Медицинска, Хемијско-технолошка, Техничка, Пољопривредно-ветеринарска и Школа за основно и средње образовање деце ометене у развоју),

Основно образовање похађа 9.065 ученика у 460 одељења, а средње 4.366 ученика у 165 одељења (редовна настава). Ученика ромске популације у основним школама има 905 и 11 у средњим.

Највише ученика одлучује се за медицинску струку, друштвени и природно-математички смер у Гимназији, економску струку, област електротехнике итд. У основним школама запослено је 900 радника, од којих 600 изводи наставу.

У средњим школама има око 400 радника, од којих је 300 ангажовано за образовно-васпитни процес.

Високо образовање заступљено је кроз Учитељски факултет и Високу школу примењених студија, а своје факултета ФАБУС из Новог Сада.

У 2008.години изграђена је нова основна школа у селу Александровац и нови објекат за Медицинску и Хемијско-технолошку школу.

Од елетронских медија у Врању раде: регионална Радио-телевизија Врање, као јавни сервис, радио-телевизија „Фокус“, телевизија „017“ и „ОК“ радио, а од штампаних медија излазе „Слободна реч“ и „Новине Врањске“.

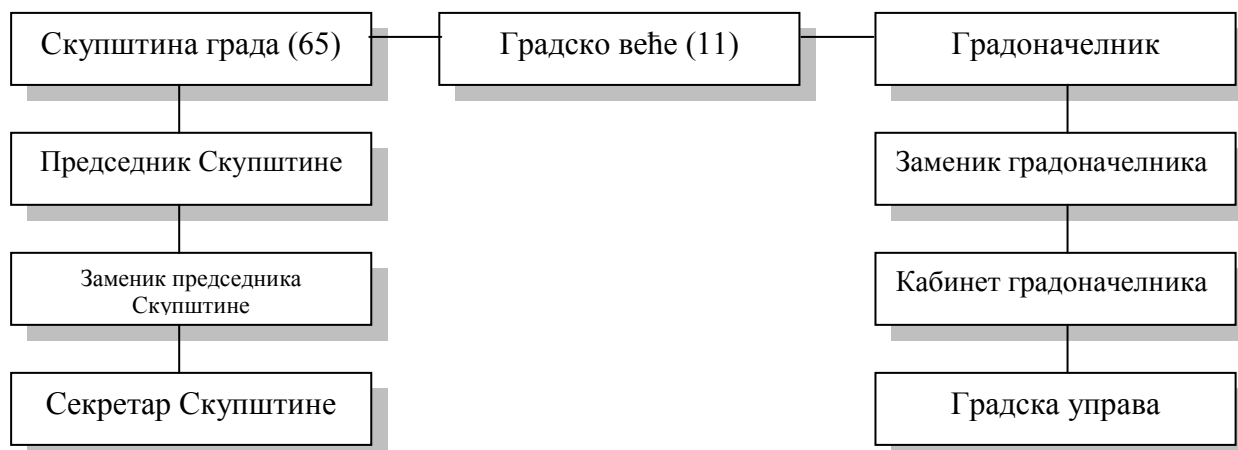
❖ Здравствена и социјална заштита

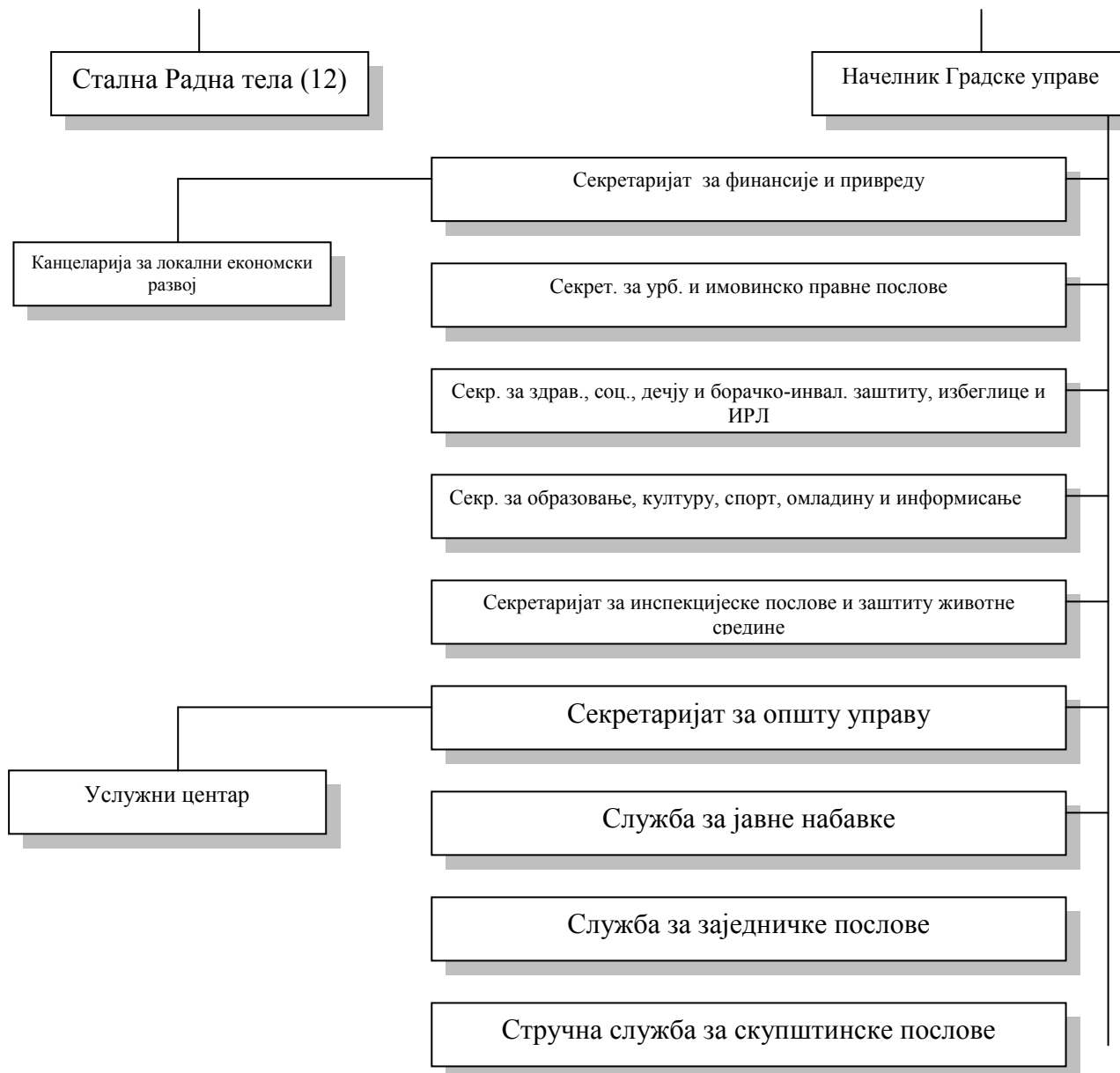
Примарна здравствена заштита организована у оквиру Дома здравља у Врању, Здравствене станице у Врањској Бањи и 10 амбуланти у селима.

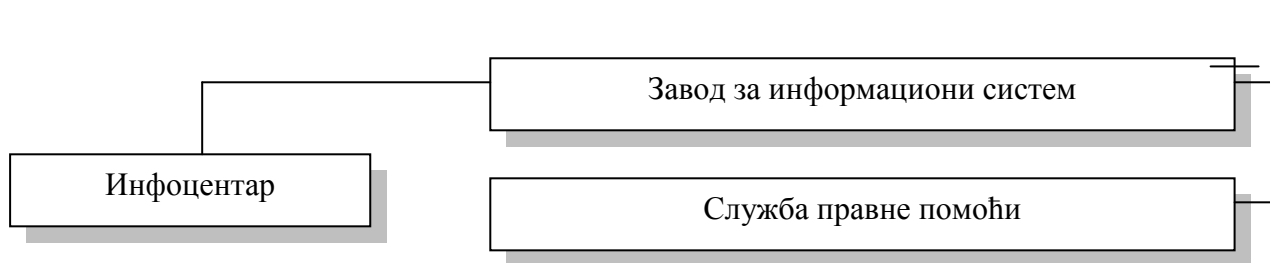
У Врању је седиште Здравственог центра за Пчињски округ, Опште болнице, Апотекарске установе и Филијале за здравствено осигурање.

Социјална заштита реализује се у Центру за социјални рад кроз примену мера социјалне и породично-правне заштите и у Центру за развој локалних услуга социјалне заштите.

❖ Градска управа – организациона структура

У оквиру Градске управе Врање, раније Општинске управе, од 1992. постоји Општински штаб за прихват и смештај избеглих и прогнаних лица, а од исте године постоји и Повереништво за избеглице које има два радника – повереника за избегла и интерно расељена лица и референта за дистрибуцију хране и осталог материјала.

(*) Стратегија развоја општине Врање, 2006-2010.године, усвојена на седници Скупштине општине Врање, 14.06.2006.године;

(**) Општине у Србији, Републички завод за статистику, 2003.године

(***) Национална служба за запошљавање – Филијала Врање, август-септембар, 2008.године

ПОГЛАВЉЕ 2.

ПОДАЦИ О ИЗБЕГЛИМ И ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИМ ЛИЦИМА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА ВРАЊА

У периоду од 1991. до 1995.године на подручје Града Врања дошло је око 5000 избеглих и прогнаних лица из северног дела Хрватске, а због страха од избијања конфликта и из Македоније.

Највећи долазак избеглих и прогнаних лица из Хрватске и Босне и Херцеговине, десио се 1995.године, а после јуна 1999.године и привремено расељених лица са Косова и Метохије. Кроз прихватни центар општине/града Врање, евидентирано је 5.000 избеглица из Хрватске, односно 25.000 интерно расељених лица 1999.године у транзиту, од којих је у Врању остало 4.500 лица.

Избегла и привремено расељена лица смешетена су 20 колективних центара и у приватном смештају.

У периоду од 2005.године до данас 180 лица са статусом избеглице добило је држављанство Републике Србије и интегрисало се у локалну заједницу.

На подручју града Врања постоји 5 колективних центара (Основна школа у Моштаници – 27 ИРЛ и 1 избегло лице, Основна школа Вртогош – 34 ИРЛ и 4 избегла лица, Дом ученика средњих школа у Врању – 24 ИРЛ, Основна школа „Предраг Девеџић“ у Врањској Бањи – 18 ИРЛ и КЦ „Расадници“-102 ИРЛ) са 210 корисника, од којих су петоро избеглица, а остало привремено расељена лица са КиМ.

Сада на подручју Града Врања живи 170 избеглица и 3.800 привремено расељених лица.

Структура избеглих и интерно расељених лица у колективним центрима

Табела 7.

Укупан број	Деца до 18 година	Жене	Мушкарци	Жене преко 60 година	Мушкарци преко 60 година
210	43	75	52	20	20

*Образовна структура деце и омладине
у колективним центрима*

Табела 8.

Укупан број	Предшколско образовање и васпитање	Основна школа	Средња школа	Виша и висока школа
48	2	28	13	5

Прецизни подаци о запослености/незапослености избеглих и привремено расељених лица не постоје из разлога што лица смештена у приватном смештају врло често мењају адресу боравка, у просеку на свега два месеца, многи раде у тзв.“сивој зони“, а многи раде непријављени од стране послодаваца – приватног сектора. У јавним предузећима и државном сектору запослено је свега једно лице.

Привремено расељена лица са КиМ која су до 1999.године била у радном односу примају надокнаду у висини гарантованог личног дохотка Преко Националне службе за запошљавање. Преко Центра за социјални рад право на МОП, сагласно Закону о социјалној заштити остварује око тридесетак корисника.

Избегла и привремено расељена лица на подручју Града Врања нису формирала сопствено удружење нити сопствену невладину организацију (НВО) кој би у локалној и широј јавности заступала њихове интересе.

ПОГЛАВЉЕ 3.

АНАЛИЗА СИТУАЦИЈЕ И СПОРНА ПИТАЊА ИЗБЕГЛИХ И ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА

Анализа ситуације је реализована применом четири врсте анализа: анализа или преглед документације, анализа заинтересованих страна и анализа проблема.

Анализа или преглед документације о радном окружењу обухватила је неколико кључних националних докумената релевантних за ову област, актуелни законски оквир који регулише питања избеглих лица у Републици Србији, стратешка документа Града Врања и реализоване и актуелне пројекте и програме намењене избеглим и ИРЛ у Граду.

Национални стратешки документи од значаја за питања избеглих и интерно расељених лица су:

- Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002.);
- Стратегија за смањење сиромаштва (2003.);
- Национална стратегија одрживог развоја (2008.);
- Национална стратегија привредног развоја Републике Србије 2006-2012.;
- Национална стратегија запошљавања 2005-2010.;
- Стратегија регионалног развоја 2007-2012.;
- Стратегија развоја социјалне заштите;
- Национални план акције за децу.

Актуелни законски оквир за питања избеглица је Закон о избеглицама („Службени гласник РС“, бр.18/92, „Службени лист СРЈ“ бр.42/2002, „Службени гласник РС“, бр. 45/2002). С обзиром да тај Закон боље прати актуелне потребе и питања избеглица, сачињен је Предлог Закона о изменама и допунама Закона о избеглицама, али он још није усвојен.

Локална стратешка документа значајна за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Врању су:

- Стратегија развоја општине Врање 2006-2010.
- Стратегија развоја социјалне заштите
- Локални план акције за децу
- Стратегија развоја пољопривреде у општини Врање
- Локални еколошки акциони план
- План капиталних инвестиција

У 2009.години биће урађена ревизија Стратегије развоја града Врања која ће потом прерасти у Стратегију одрживог развоја града Врања. Пројекат се реализује у оквиру Сталне конференције градова и општина. Подршку пројекту даје програм „Exchange 2“ на нивоу Републике Србије. Стратегија одрживог развоја града Врања представља „кишобран“ стратегију, односно садржаће све остале секторске стратегије и акционе планове и мора бити у складу са регионалним и националним стратешким плановима.

Програми и пројекти за избегле и ИРЛ који су до сада реализовани или се актуелно реализују у Граду су:

- ❖ Изградња 15 дрвених кућа, од којих свака садржи по две стамбене јединице, укупно 30 стамбених јединица; Пројекат је реализован у партнерству Општине/Града Врања и Невладине Хуманитарне организације „Diakonie Emergency Aid“, Штутгарт, Немачка; (пројекат започет 2001.године, реализован 2002.године)
- ❖ Изградања 20 стамбених јединица у оквиру пројекта „Подршка националној стратегији у затварању колективних центара у Врању“ финансираног од стране Европске уније преко Европске агенције за реконструкцију, а реализованог од стране грчке хуманитарне НВО „Европска перспектива“ и кофинансиран од стране Министарства спољних послова Републике Грчке. (Уговор о реализацији пројекта потписан је између НВО „Европска перспектива“, Општине Врање и Републике Србије – Комесаријата за избеглице 20.10.2005.године, реализован је 2006.године)
- ❖ Изградња 20 стамбених јединица у оквиру пројекта „Социјално становање у заштићеним условима“ за избегла и расељена лица која живе у колективним центрима или приватном смештају, финансираног од стране UNHCR-а, а реализованог од стране INTERSOS-а (Италијанска хуманитарна организација) у сарадњи са Министарством рада, запошљавања и социјалне политике Републике Србије, Комесаријата за избеглице Републике Србије, Општине Врање и Центра за социјални рад у Врању.
- ❖ Откуп сеоских домаћинстава за избегла лица у колективним центрима, укупно је откупљено 12 домаћинстава у Војводини чији су нови власници били смештени у КЦ у Врању. Пројекат је реализован уз помоћ међународне НВО „Лекари без граница“
Пројекат откупа сеоских домаћинстава за избегла и интерно расељена лица у колективним центрима и сада је актуелан.
- ❖ Помоћ избеглим и привремено расељеним лицима кроз грантове за набавку пластеника, опреме за започињање сопственог бизниса уз помоћ међународних НВО „Хелп“, „ИРЦ“, „Тирфунд“, „Дански савет за избеглице“ и локалних – „Едукациони центар“ Лесковац и „Животна помоћ“ Врање.
- ❖ Преквалификација за одређена стручна занимања за 100 полазника у организацији ИОМ-а у једном циклусу, односно добротворне фондације Српске православне цркве „Човекољубље“.

Најважнији закључци ове анализе су следећи:

- ❖ Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002) дефинише основне правце деловања – обезбеђивање услова за повратак и обезбеђивање услова за локалну интеграцију, што је потпуно у складу са међународно прихваћеним циљевима за решавање положаја ове групације грађана.
- ❖ Остале наведене националне стратегије пружају основу и дају смернице за развијање мера и акција у области локалне интеграције избеглих и интерно расељених лица којима се може допринети унапређењу њиховог животног стандарда и укупног друштвеног положаја.
- ❖ **Стратегија развоја општине Врање (2006-2010)** садржи 6 најважнијих стратешких циљева, чијом реализацијом остварујемо визију и мисију града Врања. Ти стратешки циљеви су.
  - развој града Врања као регионалног центра;
  - инфраструктурни развој села;
  - економски развој општине;
  - укључивање мањинских социјалних група у друштвени живот;
  - реформа локалне управе и сарадња три сектора (јавног, приватног и невладиног)
  - заштита животне средине.

Ови стратешки циљеви су мање-више, једнаки по значају и одсликавају најважније потребе наше заједнице, на којима се могу надограђивати и остали аспекти живота у једној модерној локалној заједници.

Један од најважнијих циљева је економски развој. Отварање нових, малих и средњих предузећа, одржавање постојећих, тржишно оријентисана пољопривреда, као и рационално коришћење природних ресурса у смислу одрживог развоја, представљају основ и за свеукупни развој. Снажнија економија значи и веће приходе, а то омогућава брже спровођење осталих стратешких циљева.

У оквиру стратешког циља 4. као приоритет – специфични циљ у Стратегији развоја предвиђена је – Афирмативна политика локалне самоуправе за ресоцијализацију угрожених категорија становништва уз сарадњу и учешће НВО сектора и крајњих корисника.

- ❖ **Стратегија развоја социјалне заштите града Врања (у изради)** предвиђа потребу ка партнерском приступу у раду и сарадњи различитих сектора који доводе до бржег и квалитетнијег система пружања услуга најосетљивијим групама становништва, избеглицама и интерно расељеним лицима. Као стратешки циљеви у овој области препознати су следећи:
  - Унапређење постојећих услуга социјалне заштите за осетљиве друштвене групе;
  - Унапређење социјалне заштите посебно осетљивих друштвених група;
  - Јачање система социјалне заштите кроз развијање одрживих механизма међусекторске сарадње;
  - Информисање и едуковање јавности за смањење дискриминације посебно осетљивих циљних група и активирање свих одговорних чинилаца из јавног, приватног и цивилног сектора.

-Анализа стања у локалној заједници по питањима унапређења избеглих и интерно расељених лица извршена је кроз идентификовање досадашњих активности и резултата у овом домену и сагледавања капацитета и слабости локалне заједнице, као и могућности и препрека с којима се суочава у свом радном окружењу.

Табела 9.

SWOT анализа

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Заинтересованост локалне власти за избеглице и интерно расељена лица - Људски ресурси: искуство и посвећеност повереника, адекватно образовање и стручност чланова Савета за миграције - Висок ниво радног морала - Адекватан простор за рад - Добра опремљеност за рад - Дobar географски положај - Коридор 10 - Добра база података - Велики број пројеката са комплетном пројектном документацијом - Природна богатстава - Стратегија развоја 	<ul style="list-style-type: none"> - Проблеми и потребе избеглица и интерно расељених лица нису кључни приоритети локалне власти - Недовољна ангажованост локалних електронских и штампаних медија - Избеглице и ИРЛ, нису самоорганизовани, немају удружење и тако немају организован друштвени утицај - Образовна структура избеглица и ИРЛ је неповољна (не по степену образовања, већ што образовна структура ме одговара потребама

<p>општине/града Врања</p> <ul style="list-style-type: none"> - Добро испланирана буџетска средства - Грађевинско земљиште у власништву града - Политички стабилна локална самоуправа 	<p>локалне заједнице, нпр. шумарски инжењер не може да се запосли, јер за тим кадром у Врању нема потребе)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Стратегија развоја социјалне заштите још увек је у изради - Стратегија развоја општине Врање ће прерасти у Стратегију одрживог развоја. Након ревизије постојеће Стратегије нису позната коначна решења; - Миграције становништва - Недовољна укљученост Црвеног крста
МОГУЋНОСТИ	ПРЕПРЕКЕ
<ul style="list-style-type: none"> - Подршка Комесаријата за избеглице Републике Србије - Подршка UNHCR-а - Фондови ЕУ - Прекогранична сарадња и пројекти преко којих се може доћи до донаторских средстава - Средства НИП-а - Подршка Владе Републике Србије - Коридор 10 - Стране директне инвестиције - Пораст интересовања (погранична зона) за наше 	<ul style="list-style-type: none"> - Неприлагођен актуелној ситуацији, Закон о избеглицама из 1992.године и Национална стратегија за решавање питања избеглица - Нестабилна и непредвидљива безбедносна ситуација у региону (Копнена зона безбедности, Врање се граничи са административном линијом са КиМ).

подручје у свим областима	<ul style="list-style-type: none"> - Могућност избијања и ескалације конфликта. - Неповољна економска ситуација у земљи, посебно након глобалне економске кризе - Регионална неуједначеност - Висока незапосленост у целој земљи - Неуспешна приватизација
---------------------------	---

Главне снаге локалне заједнице значајне за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица су добра сарадња локалне самоуправе и Центра за социјални рад, њихово заједничко искуство и заинтересованост за решавање ових проблема, али и спремност саме локалне самоуправе да издвоји финансијска средства и омогући реализацију свих касније наведених активности.

Неразвијен невладин сектор као и интерност самих избеглица и привремено расељених лица главне су слабости на којима се мора радити како би се превазишле и омогућила што боља интеграција у друштву као и побољшање материјалног стања избеглих и привремено расељених лица.

Искуство локалне самоуправе у припреми пројектних предлога отвара могућности добијања донаторских средстава која су неопходна за испуњење свих активности ЈАП-а. Све то би требало да допринесе превазилажењу препрека као што су неповољна економска ситуација у земљи као и регионална неуједначеност.

1.Анализа проблема је показала да су главни проблеми избеглих и интерно расељених лица у граду Врању:

- *Нерешено стамбено питање:* Ово питање је посебно значајно за становнике колективних центара, које имају у просеку више од четири члана, а станују у просторијама које у просеку имају 10м².

Ове породице су више генерацијске, њихови чланови имају врло различите потребе, што додатно отежава њихов живот у скученом простору. Лоша материјална ситуација као и висока цена закупа станова у граду Врању условљавају живот вишечланих породица у јако малом простору. У приватном смештају живе око 3.800 привремено расељених лица са четири и више чланова у неадекватним условима за живот где плаћају висок закуп.

- *Незапосленост*: У граду Врању је релативно низак ниво развијености малог и средњег предузетништва, не рачунајући услужни сектор (трговина) што објективно умањује могућност за запошљавање. Незапосленост је очигледна и код локалног становништва у целом Пчињском округу. Због целокупне економске ситуације и неповољне образовне структуре избегла и интерно расељена лица принуђена су да би обезбедили средства за егзистенцију својих породица посао траже у тз. “сивој зони”.
- *Отежано располагање имовином*: Избегла лица чија је имовина остала у Хрватској и Босни и Херцеговини, као и привремено расељена лица са Косова и Метохије, имају проблема са коришћењем и управљањем својом имовином. У Врању, и избеглице и привремено расељена лица имају огромних проблема кад је њихова имовина у питању.
- *Инертност самих избеглих лица*- становника колективних центара: Због вишегодишњег живљења и пасивног чекања да се њихови проблеми реше, већина њих није спремна за испољавање иницијативе у тражењу решења за бољи и квалитетнији начин организовања и усавршавања њихових начина живота.

Општи закључци анализе – спорна питања

Из претходних анализа може се закључити следеће:

- Град Врање има и пружа капацитете за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица на својој територији, нарочито у области људских ресурса, институционалног искуства и спремности локалне самоуправе да се бави проблемима ове циљне групе грађана.
- С обзиром на све проблеме које прати глобална криза и незавршена приватизација, као и различитих развојних потреба града, питање унапређења положаја избеглих и интерно расељених лица је једно од битних проблема у контексту развоја локалне заједнице.
- Избегла и расељена лица у граду Врању имају релативно добар образовни ниво, који, ипак, не одговара потребама локалне самоуправе што отежава њихово запошљавање и активно укључивање у живот локалне заједнице.
- Нерешено стамбено питање вишечланих, вишегенерацијских породица-корисника колективних центара у граду Врању и проблеми у располагању сопственом имовином у земљама порекла, значајно доприносе социјалном сиромаштву и неповољном

квалитету живота избеглих и привремено расељених лица и представљају један од кључних проблема за унапређење њиховог положаја.

Анализа заинтересованих страна идентификоване су кључне заинтересоване стране за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у граду Врању, које су диференциране на крајње кориснике/це (различите групе избеглица и интерно расељених лица) и кључне партнере локалној самоуправи у развоју и примени мера и програма.

Крајни корисници/це Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и привремено расељених лица су:

- Вишечлане породице које станују у колективним центрима, породице које живе у неадекватном приватном смештају(породице које броје више од четири чланова);
- Породице без имовине и редовних прихода
- Породице киднапованих или породице чији је члан убијен
- Породице са децом са сметњама у развоју и (или)самохрани родитељи
- Жене
- Самци
- Радно способни, избеглице и привремено расељена лица који немају квалификације одговарајуће за потребе локалне привреде.

Кључни партнери локалној самоуправи су:

- **Повереништво за избеглице и привремено расељена лица** које припада Градској управи града Врања- Секретаријату за здравство, социјалну, дечју, борачко –инвалидску заштиту, избеглице и привремено расељена лица. Повереништво има дугогодишње искуство и знања у овој области и директно се бави решавањем свих проблема ове циљне групе, како административних, тако, понекад и психосоцијалних.
- **Јавно предузеће Дирекција за развој и изградњу града** је један од кључних партнера при одређивању локација. Град Врање има локацију са решеном инфраструктуром намењену за изградњу стамбене јединице за наше кориснике.
- **Центар за социјални рад** у спровођењу мера социјалне заштите одлучује о оставривању права на материјално обезбеђење породице, права на туђу негу и помоћ, права на оспособљавање за рад, о мерама старатељске заштите, хранитељству и усвојењу, смештају у установу социјалне заштите. Корисници услуга социјалне заштите су деца без родитељског старања, деца у сукобу са законом, деца са инвалидитетом, деца из породица са поремећеним породичним односима, одрасла и стара лица у стању социјалне потребе, жртве породичног насиља. У примени градске Одлуке о социјалној заштити и социјалној сигурности грађана, Центар за социјални рад одлучује о остваривању права на једнократну новчану помоћ и права на коришћење локалних услуга социјалне заштите (радно ангажовање, помоћ у кући, дневни боравак за децу са сметњама у развоју, социјално становање уз подршку, смештај у Прихватну станицу).

- **Здравствени центар** пружа услуге примарне и секундарне заштите. Избеглице и привремено расељена лица остварују своја права у овој области, као и сви други грађани.
- **Образовне институције** – основне и средње школе и Народни универзитет, односно Школа за образовање одраслих, кроз своје редовне програмске активности обухватају и пружају могућност избеглим и интерно расељеним лицима да стекну одређено образовање. Студентима су доступни и Учитељски факултет и Висока школа примењених струковних студија у Врању.
- **Национална служба за запошљавање – Филијала Врање** спроводи различите програме подршке запошљавању незапослених, радно способних који активно траже посао. Избегла и привремено расељена лица имају једнаке могућности као и сви други да се укључе у активности Националне службе за запошљавање и користе ове програме
- Пасивност, слаба организованост и неповерење самих избеглих и привремено расељених лица додатно доприносе њиховом и онако лошем положају и релативно ниској и отежаној интеграцији у локалну заједницу.
- С друге стране, подстицај решавању питања избеглих и интерно расељених у Граду Врању представља то што не постоји отпор или антагонизам домицилног становништва према овој групацији грађана. Избегли и интерно расељени су добро прихваћени у локалној заједници.

Препоруке за будуће планирање унапређења избеглих и привремено расељених лица:

- ❖ Спремност локалне самоуправе да се бави унапређењем положаја избеглих и интерно расељених лица требало би да се практично реализује кроз партнерство и сарадњу свих локалних актера значајних за питања избеглих и расељених лица, уз коришћење свих расположивих људских ресурса и искуства различитих организација и институција.
- ❖ Унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица требало би да буде део свеобухватног развојног приступа у локалној заједници, да се третира као део социјално-економског контекста и да му се не приступа као евентуално искључивом питању социјалне заштите.
- ❖ Локални акциони план посебно је усмерен на:
  - решавање стамбене проблематике избеглих и привремено расељених лица која су смештена у колективним центрима и на она лица која живе у приватном смештају, а налазе се у најнеповољнијој ситуацији. У анкети која је спроведена међу становницима колективних центара (обухваћено 67 породица са укупно 205 чланова), 15 породица се изјаснило да жели да оде у друге општине/градова (Лесковац, Ниш, Крушевац, Јагодина, Крагујевац, Београд, Смедерево), а 47 породица се изјаснило да жели да остане у Врању док се само 5 породица изјаснило за повратак на Косово и Метохију и то у своје место пребивалишта. Од породица које су се изјасниле за останак у Врању, 35 анкетираних желе да им се изграде стамбене јединице са могућношћу откупа, 2 желе откуп сеског домаћинства, 2 породице доделу грађевинске парцеле, а 9 породица помоћ у грађевинском материјалу.

- Унапређење могућности за запошљавање избеглих и расељених лица путем преквалификације и доквалификације;
- Подстицање активног учешћа избеглих и интерно расељених у решавању и унапређењу сопственог статуса у локалној заједници

ПОГЛАВЉЕ 4.

ПРИОРИТЕТНЕ ГРУПЕ

Приоритетне групе Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и привремено расељених лица Града Врања дефинисане су на основу следећих критеријума:

- Уочљивост и сложеност проблема ове циљне групе у локалној заједници;
- Број чланова породице које имају исте проблеме;
- Социјална структура породице (нпр. самохрани родитељи, породице са киднапованим чланом, породице са убијеним и несталим чланом, дете са сметњама у развоју, особе старије од 65 година);
- Незапосленост и материјално сиромаштво ове циљне групе.

Приоритне групе, одабране на основу претходних критеријума су:

- ❖ Вишечлане и вишегенерацијске породице из колективних центара и приватног смештаја.
- ❖ Радно способни, незапослени, избегла и привремено расељена лица, нарочито из породица каје имају киднапоаног, убијеног или несталог члана, хронично болесни и породице са децом ометеном у развоју.

ПОГЛАВЉЕ 5.

ОПШТИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ

Општи циљ

Побољшан целовити друштвени и економски положај избеглица и привремено расељених лица у Граду Врању кроз разне програме социо-економске интеграције.

Специфични циљеви:

- **СЦ1:** У периоду од 2009. до краја 2010.године реализовати изградњу стамбене јединице са 20 станова у директној сарадњи локалне самоуправе Републичким Комесаријатом за избеглице и донатором – УНХЦР-ом;
- **СЦ2 :а)** У периоду од 2009. до 2011.године ради затварања Колективног центра „Расадници“ у Врањској Бањи адаптирати исти и привести намени за социјално збрињавање.
  - б) У истом периоду помоћи избеглим и привремено расељеним лицима која су од својих средстава купила стамбене објекте да исте адаптирају и створе солидне услове за становање.
- **СЦ3:** У периоду од 2009. до краја 2013. године реализовати 4 циклуса преквалификације и доквалификације за најмање 100 особа у циклусу од којих најмање 80 особа старосне доби од 25 до 40 година у циклусу у директној сарадњи са Филијалом Националне службе за запошљавање у Врању и Народним универзитетом у Врању.
- **СЦ4:** У периоду 2009. до 2013.године извршити откуп најмање 5 сеоских домаћинстава за породице расељених лица.
- **СЦ5:** У периоду 2009.-2013.године извршити откуп 8 приградских домаћинстава за породице ромске националности користећи програме из „Декаде Рома“.

ПОГЛАВЉЕ 6

АКТИВНОСТИ – ЗАДАЦИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ЛПА

ТАБЕЛА ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА

СЦ1 : У периоду од 2009.до краја 2010.реализовати изградњу стамбене јединице са 20 станова у директној сарадњи локалне самоуправе, Републичког Комесаријата за избеглице и донатором – УНХЦР-ом

Активности	Време од-до	Резултат	Индикатори	Потребни	Ресурси	Одговорни актери	Партнер
				Буџет ЛС и /или остали локални ресурси	Остали извори		
1.1.Избор локације и израда пројектно-техничке документације	Јун-август 2009.	Одабрана локација, урађен главни пројекат, добијено одобрење за изградњу	Површина локације, број добијених дозвола и сагласности	Локација, људски и материјални ресурси (35% од укупне вредности)		Локална самоуправа – особа овлашћена од стране градоначелника	ЈП Дирекција за развој и изградњу града, локална самоуправа
1.2. Обезбеђивање финансијских средстава за изградњу	Август – октобар 2009.	Обезбеђена потребна финансијска средства	Износ обезбеђених финансијских средстава	Људски ресурси	Донаторска средства 500.000 €	Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, имплементатор ЈП Дирекција за развој и изградњу града, локална самоуправа
1.3.Израда тендера и	Октобар 2009, - јануар 2010.	Спроведена тендерска	Број пријављених на	Људски ресурси, 500€,		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС,

спровођење процедуре за избор извођача радова		процедура, изабран извођач радова, склопљен уговор	тендеру, биво квалитета сакупљених понуда, трајање тендерске процедуре	буџет Града			УНХЦР, ЈП Дирекција за развој и изградњу града, локална самоуправа, имплементатор
1.4.Формирање Комисије за израду Правилника и Огласа	Јануар – март 2010.	Формирана комисија, урађен Правилник, расписан оглас.	Решење о образовању комисије, текст Правилника, текст Огласа.	Чланови Комисије, простор и опрема за рад		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, локална самоуправа, имплементатор
1.5. Расписивање огласа за доделу станова	Март – април 2010	Објављен оглас, прикупљене пријаве	Број пријављених потенцијалних корисника	Чланови Комисије, простор и опрема за рад		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, локална самоуправа, имплементатор
1.6.Презентација програма и јавно оглашавање путем медија	Март – април 2010	Одржане најмање две презентације за најмање по 20 потенцијалних корисника, оглашен програм преко локалних ТВ станица у трајању од 15 дана	Број одржаних презентација, број учесника на презентацијама, број и врста медијских оглашавања	Сала за презентацију, простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, локална самоуправа, имплементатор
1.7. Изградња	Април –	Изграђена	Ниво	/	Људски и	Ивођач радова	Надзорни

стамбене јединице за становање избеглица и ИРЛ	новембар 2010.	зграда издата употребна дозвола	испуњености стандарда новоизграђених станова за издавање употребне дозволе		материјални ресурси (грађевински материјал и механизација)		орган испред локалне самоуправе
1.8. Додела станова по Правилнику	Август – Септембар 2010.	Утвђена листа корисника који ће добити станове, склопљени уговори са корисницима станова	Број склопљених уговора о коришћењу станова	Чланови комисије, Градоначелник простор и опрема за рад		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, локална самоуправа, имплементатор
1.9. Медијска презентација целокупне реализације програма	Континуирано	Објављене информације о програму на локалним ТВ каналима и штампаним медијима	Број и врста ТВ прилога о програму, број чланака у новинама	Простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, локална самоуправа, имплементатор
1.10. Праћење реализације и оцена успешности програма	Континуирано, новембар – децембар 2010.	Прикупљање и анализирање информација о реализацији програма, писање извештаја, оцењена успешност реализације	Број и врста анализираних информација, број и врста извештаја и препорука	Особе здужене за праћење и оцењивање овог дела ЛАП-а		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, локална самоуправа, имплементатор

СЦ2: а) У периоду од 2009. до 2011. ради затварања Колективног центра „Расадници“ у Врањској Бањи адаптирати исти и привести намени за социјално збрињавање.

б) У истом периоду помоћи избеглим и привремено расељеним лицима која су од својих средстава купила стамбене објекте да исте адаптирају и створе солидне услове за становање

Активности	Време од-до	Резултат	Индикатори	Потребни	Ресурси	Одговорни актери	Партнер
				Буџет ЛС и /или остали локални ресурси	Остали извори		
2.1. Идентификација потребних радова за адаптацију КЦ	Јануар- фебруар 2010.	Спецификација потребних радова и материјала	Количина и врста грађевинског и осталог материјала	Људски ресурси		Локална самоуправа	ЈП Управа Бање, „Изотехника“ А.Д.
2.2. Обезбеђивање финансијских средстава за адаптацију	Фебруар- април 2010.	Обезбеђена потребна финансијска средства	Износ обезбеђених финансијских средстава	Људски ресурси	Донаторска средства 150.000 €	Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, локална самоуправа
2.3. Израда тендера и спровођење процедуре за избор извођача радова	Април – јун 2010	Спроведена тендерска процедура, изабран извођач радова, склопљен уговор	Број пријављених на тендеру, ниво квалитета сакупљених понуда, трајање	Људски ресурси, 150€, буџет Града		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, локална самоуправа,

			тендерске процедуре				
2.4.Израда критеријума за решавање стамбеног питања избеглих и ИРЛ за социјално збрињавање у заштићеним условима	Април – мај 2010	Формирани критеријуми за доделу станова у заштићеним условима	Број и врста критеријума	Људски ресурси, простор и опрема за рад		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, локална самоуправа, ЦСР
2.5. Расписивање огласа за доделу станова у заштићеним условима	Мај - јун 2010	Објављен оглас, прикупљени захтеви	Број пријављених потенцијалних корисника	Људски ресурси, простор и опрема за рад		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, локална самоуправа, ЦСР
2.6.Презентација програма и јавно оглашавање путем медија	Мај - јун 2010	Одржане најмање две презентације за најмање по 20 потенцијалних корисника, оглашен програм преко локалних ТВ станица у трајању од 7 дана	Број одржаних презентација, број учесника на презентацијама, број и врста медијских оглашавања	Сала за презентацију, простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, локална самоуправа, имплементатор, ЦСР
2.7. Адаптација 15 стамбених јединица-монтажних кућа са 30 станова за	Јун – Септембар 2010.	Адаптиране стамбене јединице	Ниво испуњености стандарда адаптираних стамбених	/	Људски и материјални ресурси (грађевински и материјал	Ивођач радова	Надзорни орган испред локалне самоуправе

становање у заштићеним условима			јединица		и опрема)		
2.8. Додела станова по Правилнику	Август – Септембар 2010.	Утвђена листа корисника који ће добити станове, у заштићеним условима, склопљен и уговори са корисницима станова	Број склопљених уговора о коришћењу станова у заштићеним условима			Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, локална самоуправа, имплементатор, ЦСР
2.9. Идентификација потребног грађевинског материјала за кориснике који су обезбедили сатмабнеи простор из сопствених средстава	Јануар – фебруар 2010.	Спецификација потребног грађевинског материјала	Количина и врста грађевинског материјала	Људски ресурси		Локална самоуправа	„Изотехника“ А.Д.
2.10. Обезбеђивање финансијских средстава за набавку грађевинског материјала	Фебруар – април 2010.	Обезбеђена финансијска средства за набавку грађевинског материјала	Износ обезбеђених финансијских средстава	Људски ресурси	Донаторска средства 350.000 €	Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, локална самоуправа
2.11. Издава тендера и спровођење	Април – јун 2010	Спроведена тендерска процедура,	Број пријављених на тендеру,	Људски ресурси, 350€, буџет		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР,

процедуре за избор грађевинског материјала		изабрани добављачи за материјал за адаптацију, склопљени уговори	ниво квалитета сакупљених понуда, трајање тендерске процедуре	Града			локална самоуправа,
2.12.Израда критеријума за одобравање грађевинског материјала корисницима	Април – мај 2010	Формирани критеријуми за доделу грађевинског материјала	Број и врста критеријума	Људски ресурси, простор и опрема за рад		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, локална самоуправа,
2.13. Расписивање огласа за доделу грађевинског материјала	Мај - јун 2010	Објављен оглас, прикупљени захтеви	Број пријављених потенцијалних корисника	Људски ресурси, простор и опрема за рад		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, локална самоуправа,
2.14.Презентација програма и јавно оглашавање путем медија	Мај - јун 2010	Одржане најмање две презентације за најмање по 20 потенцијалних корисника, оглашен програм преко локалних ТВ станица у трајању од 7 дана	Број одржаних презентација, број учесника на презентацијама, број и врста медијских оглашавања	Сала за презентацију, простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, локална самоуправа, имплементатор,
2.15. Подела грађевинског материјала корисницима	Јун – Септембар 2010.	Расподељен грађевински материјал	Ниво испуњености стандарда адаптираних стамбених јединица	/	Људски и материјални ресурси (грађевински и материјал и опрема)	Корисници	Надзорни орган испред локалне самоуправе

2.16. Медијска презентација целокупне реализације програма	Континуирано	Објављене информације о програму локалним каналима и штампаним медијима	Број и врста ТВ прилога о програму, број чланака у новинама	Простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, локална самоуправа, имплементатор, ЦСР
2.17. Праћење реализације и оцена успешности програма	Континуирано, октобар – новембар 2010.	Прикупљање и анализирање информација о реализацији програма, писање извештаја, оцењена успешност реализације	Број и врста анализираних информација, број и врста извештаја и препорука	Особе здужене за праћење и оцењивање овог дела ЛАП-а		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, локална самоуправа, имплементатор

СЦЗ: У периоду од 2009. до краја 2013. године реализовати 4 циклуса преквалификације и доквалификације за најмање 100 особа у циклусу од којих најмање 80 особа старосне доби од 25 до 40 година у циклусу у директној сарадњи са Филијалом Националне службе за запошљавање у Врању и Народним универзитетом у Врању.

Активности	Време од-до	Резултат	Индикатори	Потребни ресурси	Ресурси	Одговорни актери	Партнер
				Буџет ЛС и /или остали локални ресурси	Остали извори		
3.1. Идентификовање потреба за одређеним занимањима и	Јануар – фебруар 2010	Идентификоване потребе за одређеним занимањима и израђен програм	Број и врсте дефицитарних занимања	Људски ресурси – запослени у НСЗ – Филијала		Локална самоуправа – Повереништво за избеглице и ИРЛ	НСЗ – Филијала Врање

израда програма преквалификација (1.циклус)		преквалификација		Врање			
3.2. Презентација програма и јавно оглашавање путем медија	Фебруар – март 2010	Одржане најмање 2 презентација за најмање 50 потенцијалних корисника. Оглашен програм преко локалних ТВ станица у трајању од 7 дана	Број одржаних презентација, број учесника на презентацијама, број и врста медијских оглашавања	Сала за презентацију, простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа – Повереништво за избеглице и ИРЛ	НСЗ – Филијала Врање, Народни универзитет, локална самоуправа, локални медији
3.3. Израда критеријума за укључивање корисника у програме преквалификације и избор корисника у складу са критеријумима	Март – април 2010	Формирани критеријуми за укључивање корисника у програме преквалификације, изабрани корисници за програме преквалификације	Број и врста критеријума, број изабраних корисника	Људски ресурси (радна група), Простор и опрема за рад		Локална самоуправа – Повереништво за избеглице и ИРЛ	НСЗ – Филијала Врање, Народни универзитет
3.4. Припремање распореда обуке	Мај 2010	Направљен распоред обуке кандидата по одговарајућим занимањима	Број кандидата по занимањима, време реализације обука по занимањима	Људски ресурси – радна група		Радна група, надлежна особа Народног универзитета	
3.5.Реализација 1.(првог) циклуса обуке	Јун-новембар 2010	Одржане обуке за кориснике програма	Број и врста реализованих обука (врста	500.000 дин. људски ресурси,		Народни универзитет, Локална	НСЗ Врање

		преквалификације. Обуку је успешно завршило најмање 60 полазника	занимања), број полазника који су успешно завршили обуке у 1.циклусу	предавачи Народног универзитета, простор, опрема		самоуправа	
3.6. Информисање послодаваца о новим кадровима	Новембар – децембар 2010	Одржани састанци са послодавцима из одговарајућих привредних области	Број послодаваца који су показали спремност да приме на пробни рад особе које су успешно завршиле обуку	Људски ресурси		Локална самоуправа	НСЗ Врање, привредници Предузетници Локални медији
3.7. Идентификовање потреба за одређеним занимањима и израда програма преквалификација (2.циклус)	Јануар – фебруар 2011	Идентификоване потребе за одређеним занимањима и израђен програм преквалификација	Број и врсте дефицитарних занимања	Људски ресурси – запослени у НСЗ – Филијала Врање		Локална самоуправа – Повереништво за избеглице и ИРЛ	НСЗ – Филијала Врање
3.8. Презентација програма и јавно оглашавање путем медија	Фебруар – март 2011	Одржане најмање 2 презентација за најмање 50 потенцијалних корисника. Оглашен програм преко локалних ТВ станица у трајању од 7 дана	Број одржаних презентација, број учесника на презентацијама, број и врста медијских оглашавања	Сала за презентацију, простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа – Повереништво за избеглице и ИРЛ	НСЗ – Филијала Врање, Народни универзитет, локална самоуправа, локални медији

3.9. Израда критеријума за укључивање корисника у програме преквалификације и избор корисника у складу са критеријумима	Март – април 2011	Формирани критеријуми за укључивање корисника у програме преквалификације, изабрани корисници за програме преквалификације	Број и врста критеријума, број изабраних корисника	Људски ресурси (радна група), Простор и опрема за рад		Локална самоуправа – Повереништво за избеглице и ИРЛ	НСЗ – Филијала Врање, Народни универзитет
3.10. Припремање распореда обуке	Мај 2011	Направљен распоред обуке кандидата по одговарајућим занимањима	Број кандидата по занимањима, време реализације обука по занимањима	Људски ресурси – радна група		Радна група, надлежна особа Народног универзитета	
3.11. Реализација 2. (другог) циклуса обуке	Јун-новембар 2011	Одржане обуке за кориснике програма преквалификације. Обуку је успешно завршило најмање 60 полазника	Број и врста реализованих обука (врста занимања), број полазника који су успешно завршили обуке у 1. циклусу	500.000 дин. људски ресурси, предавачи Народног универзитета, простор, опрема		Народни универзитет, Локална самоуправа	НСЗ Врање
3.12. Информисање послодаваца о новим кадровима	Новембар – децембар 2011	Одржани састанци са послодавцима из одговарајућих привредних области	Број послодаваца који су показали спремност да приме на пробни рад	Људски ресурси		Локална самоуправа	НСЗ Врање, привредници Предузетници Локални медији

			особе које су успешно завршиле обуку				
3.13. Идентификовање потреба за одређеним занимањима и израда програма преквалификација (3.циклус)	Јануар – фебруар 2012	Идентификоване потребе за одређеним занимањима и израђен програм преквалификација	Број и врсте дефицитарних занимања	Људски ресурси – запослени у НСЗ – Филијала Врање		Локална самоуправа – Повереништво за избеглице и ИРЛ	НСЗ – Филијала Врање
3.14. Презентација програма и јавно оглашавање путем медија	Фебруар – март 2012	Одржане најмање 2 презентација за најмање 50 потенцијалних корисника. Оглашен програм преко локалних ТВ станица у трајању од 7 дана	Број одржаних презентација, број учесника на презентацијама, број и врста медијских оглашавања	Сала за презентацију, простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа – Повереништво за избеглице и ИРЛ	НСЗ – Филијала Врање, Народни универзитет, локална самоуправа, локални медији
3.15. Израда критеријума за укључивање корисника у програме преквалификације и избор корисника у складу са критеријумима	Март – април 2012	Формирани критеријуми за укључивање корисника у програме преквалификације, изабрани корисници за програме преквалификације	Број и врста критеријума, број изабраних корисника	Људски ресурси (радна група), Простор и опрема за рад		Локална самоуправа – Повереништво за избеглице и ИРЛ	НСЗ – Филијала Врање, Народни универзитет
3.16. Припремање распореда обуке	Мај 2012	Направљен распоред обуке	Број кандидата по	Људски ресурси –		Радна група, надлежна	

		кандидата по одговарајућим занимањима	занимањима, време реализације обука по занимањима	радна група		особа Народног универзитета	
3.17.Реализација 3.(другог) циклуса обуке	Јун-новембар 2012	Одржане обуке за кориснике програма преквалификације. Обуку је успешно завршило најмање 60 полазника	Број и врста реализованих обука (врста занимања), број полазника који су успешно завршили обуке у 1.циклусу	500.000 дин. људски ресурси, предавачи Народног универзитета, простор, опрема		Народни универзитет, Локална самоуправа	НСЗ Врање
3.18. Информисање послодаваца о новим кадровима	Новембар – децембар 2012	Одржани састанци са послодавцима из одговарајућих привредних области	Број послодаваца који су показали спремност да приме на пробни рад особе које су успешно завршиле обуку	Људски ресурси		Локална самоуправа	НСЗ Врање, привредници Предузетници Локални медији
3.19. Идентификовање потреба за одређеним занимањима и израда програма преквалификација (4.циклус)	Јануар – фебруар 2013	Идентификоване потребе за одређеним занимањима и израђен програм преквалификација	Број и врсте дефицитарних занимања	Људски ресурси – запослени у НСЗ – Филијала Врање		Локална самоуправа – Повереништво за избеглице и ИРЛ	НСЗ – Филијала Врање
3.20 Презентација	Фебруар –	Одржане најмање 2	Број одржаних	Сала за		Локална	НСЗ –

програма и јавно оглашавање путем медија	март 2013	презентација за најмање 50 потенцијалних корисника. Оглашен програм преко локалних ТВ станица у трајању од 7 дана	презентација, број учесника на презентацијама, број и врста медијских оглашавања	презентацију, простор и време у локалним медијима		самоуправа – Повереништво за избеглице и ИРЛ	Филијала Врање, Народни универзитет, локална самоуправа, локални медији
3.21. Израда критеријума за укључивање корисника у програме преквалификације и избор корисника у складу са критеријумима	Март – април 2013	Формирани критеријуми за укључивање корисника у програме преквалификације, изабрани корисници за програме преквалификације	Број и врста критеријума, број изабраних корисника	Људски ресурси (радна група), Простор и опрема за рад		Локална самоуправа – Повереништво за избеглице и ИРЛ	НСЗ – Филијала Врање, Народни универзитет
3.21. Припремање распореда обуке	Мај 2013	Направљен распоред обуке кандидата по одговарајућим занимањима	Број кандидата по занимањима, време реализације обука по занимањима	Људски ресурси – радна група		Радна група, надлежна особа Народног универзитета	
3.22. Реализација 4. (другог) циклуса обуке	Јун-новембар 2013	Одржане обуке за кориснике програма преквалификације. Обуку је успешно завршило најмање 60 полазника	Број и врста реализованих обука (врста занимања), број полазника који су успешно завршили обуке	500.000 дин. људски ресурси, предавачи Народног универзитета, простор,		Народни универзитет, Локална самоуправа	НСЗ Врање

			у 1.циклусу	опрема			
3.23. Информисање послодаваца о новим кадровима	Новембар – децембар 2013	Одржани састанци са послодавцима из одговарајућих привредних области	Број послодаваца који су показали спремност да приме на пробни рад особе које су успешно завршиле обуку	Људски ресурси		Локална самоуправа	НСЗ Врање, привредници Предузетници Локални медији
4.8. Медијска презентација целокупне реализације програма	Континуирано	Објављене информације о програму на локалним ТВ каналима и штампаним медијима	Број и врста ТВ прилога о програму, број чланака у новинама	Простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, локални медији
4.9. Праћење реализације и оцена успешности програма	Континуирано, новембар-децембар 2013	Прикупљање и анализирање информација о реализацији програма, оцењена успешност	Број и врста анализираних информација, број и врста извештаја и препорука	Особе задужене за праћење и оцењивање овог дела ЛАП-а		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР

СЦ4: У периоду 2009. до 2013. извршити откуп најмање 5 сеоских домаћинстава за породице расељених лица

Активности	Време од-до	Резултат	Индикатори	Потребни	Ресурси	Одговорни актер	Партнер
				Буџет ЛС и/или остали локални ресурси	Остали извори		
4.1. Избор сеоских домаћинстава за откуп	Март-април 2012	Одабрана сеоска домаћинства	Број одабраних сеоских домаћинстава	Људски ресурси		Локална самоуправа – особе овлашћене од градоначелника	Власници сеоских домаћинстава
4.2. Обезбеђивање финансијских средстава за откуп сеоских домаћинстава	Април – јун 2012	Обезбеђена потребна финансијска средства	Износ обезбеђених финансијских средстава	Људски ресурси	Донаторска средства 100.000 €	Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР.
4.3.Објављивање огласа за откуп сеоских домаћинстава	Јун 2012	Објављен оглас, прикупљене пријаве	Број пријављених потенцијалних корисника	Људски ресурси, простор и опрема за рад		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР
4.4. Презентација програма и јавно оглашавање путем медија	Јун 2012	Одржане најмање 2 презентације за најмање по 20 потенцијалних корисника, оглашен програм преко локалних ТВ станица у	Број одржаних презентација, број учесника на презентацијама, број и врста медијских оглашавања	Сала за презентацију, простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР

		трајању од 7 дана					
4.5.Избор корисника	Јул-август 2012	Утврђена листа корисника за које ће бити откупљена сеоска домаћинства, склопљени уговори са корисницима	Број склопљених уговора	Људски ресурси		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР
4.6. Откуп сеоских домаћинстава	Јул-август 2012	Откупљена сеоска домаћинства	Број откупљених сеоских домаћинстава (најмање 5)	Људски ресурси		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, власници сеоских домаћинстава
4.7. Усељавање откупљених сеоских домаћинстава	Август-септембар 2012	Усељена сеоска домаћинства	Број усељених домаћинстава	Људски ресурси, транспортна средства		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР
4.8. Медијска презентација целокупне реализације програма	Континуирано	Објављене информације о програму на локалним ТВ каналима и штампаним медијима	Број и врста ТВ прилога о програму, број чланака у новинама	Простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, локални медији
4.9. Праћење реализације и оцена	Континуирано, октобар-новембар	Прикупљање и анализирање информација	Број и врста анализираних информација,	Особе задужене за праћење и		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР

успешности програма	2012	о реализацији програма, писање извештаја, оцењена успешност	број и врста извештаја и препорука	оцењивање овог дела ЛАП-а			
---------------------	------	---	------------------------------------	---------------------------	--	--	--

СЦ5: У периоду 2009-2013.године извршити откуп 8 приградских домаћинстава за породице ромске националности у оквиру „Декаде Рома“

Активности	Време од-до	Резултат	Индикатори	Потребни	Ресурси	Одговорни актер	Партнер
				Буџет ЛС и/или остали локални ресурси	Остали извори		
5.1. Изборприградских домаћинстава за откуп	Март-април 2012	Одабрана приградска домаћинства	Број одабраних сеоских домаћинстава	Људски ресурси		Локална самоуправа – особе овлашћене од градоначелника	Власници приградских домаћинстава
5.2. Обезбеђивање финансијских средстава за откуп приградских домаћинстава	Април – јун 2012	Обезбеђена потребна финансијска средства	Износ обезбеђених финансијских средстава	Људски ресурси	Донаторска средства 200.000 €	Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, фондови „Декаде Рома“
5.3.Објављивање огласа за откуп приградских домаћинстава	Јун 2012	Објављен оглас, прикупљене пријаве	Број пријављених потенцијалних корисника	Људски ресурси, простор и опрема за рад		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, фондови

							„Декаде Рома“
5.4. Презентација програма и јавно оглашавање путем медија	Јун 2012	Одржане најмање 2 презентације за најмање по 20 потенцијалних корисника, оглашен програм преко локалних ТВ станица у трајању од 7 дана	Број одржаних презентација, број учесника на презентацијама, број и врста медијских оглашавања	Сала за презентацију, простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, Фондови „Декаде Рома“
5.5.Избор корисника	Јул-август 2012	Утврђена листа корисника за које ће бити откупљена сеоска домаћинства, склопљени уговори са корисницима	Број склопљених уговора	Људски ресурси		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, Фондови „Декаде Рома“
5.6. Откуп приградских домаћинстава	Јул-август 2012	Откупљена приградска домаћинства	Број откупљених сеоских домаћинстава (најмање 5)	Људски ресурси		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, Фондови „Декаде Рома“ власници

							приградских домаћинстава
5.7. Усељавање откупљених приградских домаћинстава	Август- септембар 2012	Усељена приградска домаћинства	Број усељених домаћинстава	Људски ресурси, транспортна средства		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, Фондови „Декаде Рома“
5.8. Медијска презентација целокупне реализације програма	Континуирано	Објављене информације о програму на локалним ТВ каналима и штампаним медијима	Број и врста ТВ прилога о програму, број чланака у новинама	Простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, локални медији; Фондови „Декаде Рома“
5.9. Праћење реализације и оцена успешности програма	Континуирано, октобар- новембар 2012	Прикупљање и анализирање информација о реализацији програма, писање извештаја, оцењена успешност	Број и врста анализираних информација, број и врста извештаја и препорука	Особе задужене за праћење и оцењивање овог дела ЛАП-а		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, Фондови „Декаде Рома“

ПОГЛАВЉЕ 7.

РЕСУРСИ/БУЏЕТ

Процењено је да ће за реализацију Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглица и интерно расељених лица на подручју Града Враћа 2009.-2013. бити укупно потребно 1.325.00 €. У 2009.години почеће обухватна и интензивна примена локалног плана, тако да су из буџета Града потребна средства у износу од 15.000 €, а у 2010.години у износу од 15.000 €.

Детаљан годишњи буџет за сваку следећу годину примене Локалног плана биће урађен на основу разрађених годишњих планова за те године.

Средства за реализацију овог Локалног акционог плана обезбеђиваће се из различитих извора:

- Делом из буџета локалне самоуправе
- Делом из донаторских буџета, односно помоћу пројеката који ће се развити на основу овог Локалног плана;
- Из других доступних извора.

ПОГЛАВЉЕ 8.

АРАНЖМАНИ ЗА ПРИМЕНУ

Аранжмани за примену ЛПА у граду Враћу обухватају **локалне структуре и све потребне мере и процедуре** које ће осигурати његово успешно спровођење. У оквиру локалних структура, разликују се :

- 1) **Структуре за управљање процесом примене ЛАП-а и**
- 2) **Структуре које су оперативне и примењују ЛАП-а**

Структуру за управљање процесом примене ЛАП, након његовог усвајања, представљаће **Савет за управљање миграцијама и трајна решења** који је учествовао у његовој изради. Савет за миграције ће, као део свог будућег рада, направити Правилник управљања применом Локалног плана.

Савет за управљање миграцијама и трајна решења, као управљачка структура има следеће задатке:

1. У потпуности одговара за вођење целокупног процеса примена Локалног плана;
2. Именује локалне тимове за управљање пројектима који настану као резултат операционализације Локалног плана;
3. Обезбеђује приступ и прикупљање свих података и информација у електронској форми од сваког актера- учесника у процесу унапређења положаја избеглих и привремено расељених лица у локалној заједници.

4. Одржава контакте са свим учесницима у реализацији Локалног плана
5. Управља процесом праћења (мониторинга) и оцењивања успешности (евалуације) Локалног плана;
6. Одржава контакте са јавношћу и доносиоцима одлука у локалној самоуправи.

Оперативну структуру за примену овог Локалног акционог плана чиниће **институције, организације и тимови** формирани у циљу непосредне реализације плана и пројекта развијених на основу Локалног плана. У складу са Локалним акционим планом, биће реализована подела улога и одговорности међу различитим актерима у локалној заједници-партнерима у реализацији. Сваки актер ће у складу са принципом јавности и транспарентности рада водити одговарајућу евиденцију и документацију и припремати периодичне извештаје о раду. Извештаји ће бити полазна основа за праћење и оцењивање успешности рада.

Оперативна структура за примену локалног плана има следеће задатке и одговорности:

1. Реализација Локалног акционог плана;
2. Непосредна комуникација са корисницима услуга које се обезбеђују Локалним планом;
3. Редовно достављање извештаја секретару Савета за управљање миграцијама и трајна решења о свим активностима на спровођењу Локалног плана;
4. Учесће у евентуалним обукама за унапређење стручности и компетенција за спровођење задатака Локалног акционог плана;
5. Унапређење процеса примене локалног плана у складу са сугестијама и препорукама управљачке структуре.

Управљачка и оперативна структура ће развити план и механизме међусобне комуникације у односу на очекиване резултате примене Локалног плана. План комуникације и оперативне структуре уредиће време и начин размене информација и предузимање одговарајућих акција.

Детаљне годишње планове за наредни период, након 2010.год. припремиће Савет за управљање миграцијама и трајна решења, уз активне консултације са оперативним структурама.

По потреби, Савет за управљање миграцијама ће формирати и одговарајуће радне тимове.

Годишње планове ће усвајати Скупштина Града Врања (или други надлежни орган локалне самоуправе).

Механизми праћења, оцењивања успешности примене Локалног плана и доношења евентуалних корективних мера биће дефинисани Планом праћења и оцењивања успешности (планом мониторинга и евалуације).

ПОГЛАВЉЕ 9

ПРАЋЕЊЕ И ОЦЕНА УСПЕШНОСТИ

(МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА)

- ❖ **Циљ праћења и оцене успешности (мониторинг и евалуација)** ЛАП је да се систематично прикупљају подаци, прати и надгледа процес примене и процењује успех ЛАП ради предлагање евентуалних измена у активностима на основи налаза и оцена.
- ❖ **Временски оквир: Мониторинг (као систематски процес прикупљања података) спроводи се континуирано и дугорочно за период 2009-2013 године.**
- ❖ **Предмет мониторинга и евалуације:** Мониторинг и евалуација укључују целовито сагледавање испуњења активности-задатака и специфичних циљева.
- ❖ **Кључни индикатори утицаја за праћење и оцењивање успешности примене Локалног акционог плана ће бити следећи:**
  - Број нових услуга- локалних мера / програма за избеглице привремено расељена лица;
  - Структура корисника/ца услуга и мера / програма
  - Ниво укључености различитих актера у пружање услуга избеглих и привремено расељених лица;
  - Обим финансиских средстава издвојених за услуге избеглих привремено расељених лица; Структура финансијских средстава издвојене за услуге избеглих и привремено расељених лица(буџет локалне самоуправе, донаторска средства, други извори)

Процесни индикатори су дефинисани у склопу табеле Локалног акционог плана.

- ❖ **Методe и технике мониторинга и евалуације:** За успешно обављање мониторинга и евалуације користиће се стандарни сет алата међу којима су: евидентирање корисника, интервјуи са корисницима(упитници, разговори, анкете), анкете, извештавање и др.

Савет за управљање миграцијама и трајна решења ће бити одговоран за праћење и оцењивање успешности рада на примени Локалног акционог плана-вршећи мониторинг(М) и евалуацију(Е). Тим за М и Е чине представници/це стручна лица из локалних институција и организација које се непосредно или посредно баве питањима избеглих и привремено расељених лица, као и представници /це корисничких група овог Локалног акционог плана. Радна група ће својим Планом рада дефинисати начин организовања мониторинга и евалуације локалног плана.

СКУПШТИНА ГРАДА ВРАЊА,
БРОЈ: 02-91/2009-12, ДАНА: 30.06.2009.ГОДИНЕ
ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Др Слободан Стаменковић с.р.